

Situering van het proefschrift

Cultuur en beleid: het is een lastig huwelijk. De ene partner – de culturele sector - zit steeds om geld verlegen, maar is beducht voor inmenging van bovenaf. De andere partner – het beleid – beschikt over de middelen, maar geeft niets voor niets. In ruil voor subsidies drukt het graag haar stempel op het culturele veld. Beiden hebben elkaar nodig, maar koesteren andere verwachtingen ten aanzien van elkaar.

Gerrit Komrij omschreef de poging om cultuur en politiek aan elkaar te koppelen ooit als het met naald en draad aan elkaar verbinden van twee zeepbellen. Deze beeldspraak geeft al evenzeer de spanning aan die doorheen het onderzoek haast continu komt boven te drijven. Dikwijls gaat het hierbij om het spanningsveld tussen de artistieke vrijheid die door de kunstenaar wordt opgeëist en de maatschappelijke relevantie die vanwege de politiek wordt verwacht.

Dit ingebakken spanningsveld leidt vaak tot conflicten bij de uitvoering van het cultuurbeleid. Tegelijkertijd maakt de ingebouwde tegenstelling het cultuurbeleid ook tot een boeiend (onderzoeks)domein.

Sinds de jaren '80 deed het begrip 'vernieuwing' een opvallende intrede in het discours over cultuurbeleid in het algemeen en als kwaliteitscriterium in het bijzonder. De afwezigheid van een duidelijke omschrijving maakt 'vernieuwing' tot een leeg begrip waardoor het vatbaar is voor willekeur en manipulatie.

In dit onderzoek wordt de legitimatie van het begrip 'vernieuwing' onderzocht vanuit verschillende wetenschappelijke disciplines: historisch, sociologisch, filosofisch, politicologisch, ... Tenslotte worden de bevindingen getoetst aan de visie van de belangrijkste vernieuwers binnen de podiumkunsten.

Het onderzoek brengt opmerkelijke resultaten aan het licht. De alleenzaligmakende positie die het criterium vernieuwing momenteel inneemt zorgt voor perverse effecten. Zo worden dossiers tot het bekomen van subsidies dikwijls geschreven op het woordje 'vernieuwing': diens brood men eet, ...

De in de culturele materie gespecialiseerde politici zijn van oordeel dat het beleid terzake grondig moet geëvalueerd worden. 'Vernieuwing' is een té vaak en té onbezonnen gebruikt kwaliteitscriterium, zo luidt het.

De podiumkunstenaars zelf (Jan Fabre, Jan Lauwers, Franz Marijnen, Wim Vandekeybus, Luk Perceval, ...) staan ook zéér kritisch tegenover het gebruik van het begrip 'vernieuwing' als kwaliteitscriterium.

Sommigen onder hen gaan zelfs zover om te stellen dat 'vernieuwing' niet bestaat binnen de podiumkunsten.

Vandaar dat als titel voor dit onderzoek de metafoor van 'De nieuwe kleren van de keizer' werd gebruikt. Dit sprookje vertelt het verhaal van een pronkzieke keizer die letterlijk te kijk wordt gezet door enkele kleermakers die hem overtuigen dat zij iets kunnen maken dat alleen door werkelijk voorname mensen te zien is.

Vrije Universiteit Brussel

Curriculum Vitae

Wim De Pauw volgde de opleiding Readaptatiewetenschappen aan het HIRL en Sociale en Culturele Agogiek aan de Vrije Universiteit Brussel.

Sinds 1999 is hij verbonden aan de vakgroep Agogiek waar hij zich sindsdien specialiseerde in de culturele agogiek en het cultuurbeleid in het bijzonder.

Vrije Universiteit Brussel

Vrije Universiteit Brussel

Voorzitter

Prof. Dr. D. Verté
Vakgroep Agogische Wetenschappen
Vrije Universiteit Brussel

Promotor

Prof. Dr. W. Elias
Vakgroep Agogische Wetenschappen
Vrije Universiteit Brussel

Commissieleden

Prof. Dr. A. Schramme
Departement politieke wetenschappen
Faculteit politieke en sociale wetenschappen
Universiteit Antwerpen

Prof. Dr. R. Soetaert
Vakgroep onderwijskunde
Faculteit psychologie en pedagogische wetenschappen
Universiteit Gent

Prof. Dr. Em. J. Van Schoor
Universiteit Gent

Prof. Dr. J. Swinnen
Vakgroep kunstwetenschappen en archeologie
Faculteit Letteren en Wijsbegeerte
Vrije Universiteit Brussel

Faculteit voor psychologie & educatiewetenschappen

Openbare verdediging tot het bekomen van de academische graad van

**DOCTOR IN DE PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN
Richting Sociale en Culturele Agogiek**

Door de heer **Wim De Pauw**

Vrijdag 16 juni 2006
Om 15 uur in lokaal D 0.08
Gebouw D
Campus Oefenplein – Pleinlaan 2 – 1050 Brussel

Titel van het proefschrift:

**De nieuwe kleren van de keizer?
Onderzoek naar de legitimatie van het begrip ‘vernieuwing’
in het Vlaams Cultuurbeleid**

Promotor: Prof. Dr. W. Elias

Prof. Dr. R. PEPMANS
Decaan.